

PROTOKOLL

REGIONUTVALG	Agro		
Møtested:	Bølgen og Moi Utsikten Hotell, Kvinesdal		
Dato/tid:	26-27 oktober 2017 kl. 11.00	Protokoll: 02/17	
TILSTEDE:			
Arbeidsutvalget	Willy Finnbakk, Åge Andre Brømnes, Anne Lise Kindingstad, Audun Meland, Sigurd Høyland, Martin Mæland, Jon Leif H. Eikaas		
Regionutvalget	Jan Arild Anda, Ola Sunde, Bengt Stangeland, Hilde Gunn Aksnes, Lenita Salte, Jone Lende, Livar Nedrebø, Gunn Svihus, Bent Ove Byberg, John M Raugstad, Sven Martin Håland, Vegard Voll, Anders Nordbø, Stian Sørensen, Magnus Grødem, Kåre K. Søyland, Thore Håland, Carl Peder Eiane, Per Inge Egeland, Arnfinn Laugaland, Karl Andre Vignes, Iren Vestersjø Hidle, Oddgeir Vestersjø, Ronny Kavli, Håvard Nevland, Einar Refstie, Morten Vassbø, Kari J. Melhus, Karl H. Eik, Tom Arild Mydland, Gunn Siri Ousdal, Inghild Håverstad (vara for Arnt Åge Skreå), Åge Gyland, Ole Helle, Nils A. Andreassen (vara for Audun Stålesen), Nils Moland (vara for Sjur Lauvdal), Tor-Arne Frivold, Børge Helliesen, Simon A. Simonsen, Inger Liv Thoresen, Magne Th. Bakken, Helge Verdal, Olav A. Handeland, Terje Birkeland, Egil Åmlid, Arild Viken, Frode Borø Svaland, Halvor A. Øiestad (vara for Alf Eivind Myren).		
Valgkomité	Ivar Opsal, Birger Reve, Knut Olimstad, Bente Gro Slettebø		
Andre	Sigmund Rangen,,Kirsten Kverneland, Siv Meling,		
Forfall	Hans Aanestad jr., Tore Pollestad, Marianne Storhaug Strøm, Alf Eivind Myren Frank Bjerg Sigvaldsen, Sjur Lauvdal, Arnt Åge Skreå, Anne Skibenes Lunde, Audun Stålesen, Øyvind Vågsvoll, Gunnar Bjørndal, Pål Ånund Tveiten		
Konsernstyret	Trine Hasvang Vaag, Inger Lise Rettedal		
Administrasjonen	Harald Ullevoldsæter, Ingvill Jørgensen, Torgeir Erfjord, Odd Finnesand		
Referent	Ingvill Jørgensen		

Sak nr	
1	<p>Konstituering.</p> <p>Ru-leder ønsket velkommen til møtet, håper at alle kan gå hjem etter møtet og føle at en har fått påfyll og positive inntrykk.</p> <p>Opprop, godkjenning av innkalling og sakliste</p> <p>2 til å skrive under protokollen sammen med RU-leder: Hilde Gunn Aksnes og Børge Helliesen</p> <p>RU-leders tale.</p> <p>Willy tok opp sammenligningen med slaget i Hafrsfjord med bondens kamp for fortsatt å holde oppe landet vårt, og at bonden fortsatt har stor innflytelse. Trenger bonden for fortsatt å bli det Norge vi vil ha. Og dette kan sammenlignes med Nortura, som er legitimiteten for at bonden kan bo i hele landet og drive landbruk. Refererte til flommen på Sørlandet og dårlig vær generelt, til neste år vil sikkert bli bedre! Nedbygging av matjord, kjøttproduksjonen opp mot klima, eksport av sau til Afghanistan; alle disse sakene blir vi tatt for på mange måter fra samfunnet sin side. Hva vil vi med den norske kjøttproduksjonen? Trenger denne for å «holde» landet!</p>

	<p>Og viktig at vi i næringa har fokus på balansen i markedet! Og var innom fremtidens teknologiske utvikling. Viktig å ta HMS på alvor.</p> <p>Og fokuserte på rollen som tillitsvalgt – eiernes representanter for å holde en hånd på rattet i Nortura.</p> <p>Og minte på om at møtet her blir hva vi gjør det til!</p> <p>Vedtak: Innkalling og sakliste godkjent.</p>
2	<p>Åpen post</p> <p>Disse hadde ordet:</p> <p>Tor-Arne Frivold, Gunn Svihus, Åge Gyland, Arild Viken, Nils Moland, Per Inge Egeland, Sigmund Rangen,</p> <p>Annonse med både Prima og Nortura – ikke glad for denne koplingen. Og dette er problematisk opp mot personer i området som blir frontet</p> <p>For mye sau, vil dette også skje på ammeku?</p> <p>Saukjøttet og sak om dette er mye i media, spørsmål om hvilke tanker Nortura har for på denne situasjonen.</p> <p>Cowi-saken, også årlige avskrivingskostnader</p> <p>Røde og grønne besetninger – røde dyr til grønn samdrift. Hvordan kan dette gjøres bedre og ikke smitte de grønne. Takler Nortura denne situasjonen rett?</p> <p>Trenger kontroll på dette.</p> <p>På gris må egne biler og smittefare må få mer fokus. Lammesatsinga har presset ut de andre kjøtt-slagene i butikk, gjøres noe her?</p> <p>Overproduksjon nå, men det må skje noe på grisen frem mot 2020, når det blir volum-modellen. Næringen og alle aktørene må bli enige om hva som må gjøres så snart som mulig.</p> <p>Torgeir svarte ut spørsmål. Det gjorde også Trine H. Vaag og Harald Ullevoldsæter under sine innlegg under sak 4.</p> <p>Vedtak: Sakene under åpen post tatt til orientering.</p>
3	<p>Regional valgkomite orienterer</p> <p>Gunn Siri Ousdal, leder i Regional valgkomite orienterte om arbeidet i komiteen. Orienterte om arbeidet i Regional valgkomite og presenterte medlemmene i komiteen. Opplyste så om hvem som er på valg. Ba om innspill på kandidater.</p> <p>Vedtak: Saken tatt til orientering</p>
4	<p>Økonomi/drift</p> <p>Trine H. Vaag la frem saken og presenterte seg selv.</p> <p>Regnskapet er 100 millioner etter fjoråret, dette skyldes mye ubalanse i markedet, og derav store lager som koster. Også endringer i «endret varevei» mot kjeder belaster regnskapet. I tillegg er NOVA krevende økonomisk, men nødvendig med datasystem, det gamle systemet er 20 – 30 år gammelt.</p> <p>Orienterte om avtalen med IRN som Nortura har sagt opp, mange reaksjoner på denne saken tidligere.</p> <p>Videre ble det orientert om alle produksjonene og hva som skjer på disse områdene.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hva dreier denne saue-saken seg om? Hvem kan ha en agenda mot Nortura her?

	<p>Trine orienterte om saken med reguleringseksport av sau til Afghanistan.</p> <p>Harald Ullevoldsæter la frem regnskapet etter 2. tertial mer detaljert, og svarte på spørsmål om Cowi-saken.</p> <p>De fleste utfordringene i økonomien er interne, og kan gjøres noe med. Det gledelige er at en har hatt økning i salgsmarkedet på merkevarene.</p> <p>Mest nedgang i resultatet har kommet i 2. tertial så langt i år, og har også en lavere bruttofortjeneste.</p> <p>Ingen store økninger/endringer i pengestrøm og finansutgifter.</p> <p>Datterselskapene leverer også godt så langt i år.</p> <p>Salg og marked ble det orientert om. Vekst i merkevarer, sliter med å komme inn i EMV, og PROFF er så langt på nivå med fjoråret. Ellers litt fall. Totalmarkedet på salg er opp 0,8%.</p> <p>4 hovedgrunner til at bruttomarginen faller:</p> <p>Utgått liggetid, ekstraordinært lammesalg, ny vare vei.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hva med SAP? Er ikke det er gammelt system? Hvorfor koste så mye da? • Kostnader på ny varevei, hvorfor? Hvorfor EMV med lavere marginer? • Er det butikkene som forlanger endret varevei? • Resultatet – utbetaling av og avsetning til egenkapital? Vil dette ikke skje nå? • Planer fremover – har vi dette på alle områder? Om vi har ansvar på levering til grossisten om dette ikke er bestilt på forhånd, kan dette være rett? • Debatt om kostnader alltid, men bør en ikke regne på kostnader for så å legge på varene for å ta inn noe av dette? Vil vi klare å ta noe inn igjen ved effektivitet når det gjelder SAP fremover? • Press på merkevarene – hvorfor bedre salg da? • Vil dette snu fremover? Kostnader for å bli bedre? • Bør det negative kommuniseres på en annen måte slik at dette ikke vil berøre tilførselene/de andre aktørene? Hva med samarbeid i industrien? <p>Vedtak: Saken tatt til orientering</p>
5	<p>Nærings- og handelspolitisk status</p> <p>Trine presenterte saken, da Kjell S. Rakkenes var forhindret på grunn av møte i Stortinget.</p> <p>Orienterte om den politiske situasjonen etter valget i høst, om utfordringene opp mot landbruket og kjøre- og hviletider for dyrebiltransportører.</p> <p>Handelspolitiske utfordringer som WTO, Mercosur, TTIP og EU-artikkel 19.</p> <p>Mulig eksport av plussprodukter til Kina, selv om dette kan være litt forutsigbart.</p> <p>Spørsmål om avtaler ved salg av plussprodukter som ble svart ut.</p> <p>Vedtak: Saken tas til orientering.</p>
6	<p>Strategiprosessen</p> <p>Harald Ullevoldsæter la frem saken på arbeidet med ny strategi i selskapet.</p> <p>Ett Nortura – sterkt og lønnsomt henviser på styrking av grunnfjellet, økt verdiskaping gjennom verdikjedeoptimalisering, realisering av viktige kundeavtaler, konkurransekraft gjennom innovasjon og redusere og håndtere</p>

	<p>kompleksitet, samt øke totalfokus. I bunnen ligger økonomi og ledelse. Trenger posisjoner på de varene vi tjener mest på, og som legger til grunn 50% av dekningsbidraget. Må få etablert tydelig preferanse fra forbruker. Verdikjedeoptimalisering (S&OP) – fra bås til bord. Alle må bidra her, også eierne Utfordring at kundene våre etter hvert også blir konkurrenter (på EMV) Må ha stort fokus på innovasjon som er en måte å øke utbyttet på. Kanskje endrede måter å redusere kompleksiteten i selskapet på?</p> <p>Spørsmål og innspill fra møtet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hva med plan for de lange linjer? Gode punkter, men hva med kommunikasjonen, bør en ikke bli bedre her? Kanskje et nytt punkt med kommunikasjon. • Grunnfjellet – Gilde og Prior – er det fallende kurve på salg av merkevarene på grunn av for lite fokus på disse? • Godt at eierne har stort og godt fokus, og så må alle gjøre jobben sin, så vi fellesskap får dette selskapet til å gå godt. Men dette må gjøres enkelt. • Ser at Coop-systemet har samme grunnleggende utfordringer, som tillitsvalgt også der. • Å skjære ned dyrene, er dette virkelig lite økonomisk når en legger dette inn på lager? Hva om en ikke får ut et eneste dyr? • Flott at Nortura bruker «fra den norske bonden» på Gilde-merkene, dette er en god strategi. • Innspill om kjøttfe kontra melkedyr, utfordringer på klassing og dermed betaling av slaktet til bonden ved «feil» klasse • Vår største konkurrent her bruker sine produsenter for det det er verdt, vi må bruke våre eiere enda mer. • Lammekjøtt-lageret, hva når noen ikke vil kjøpe fra reguleringslager? Blir dette brukt for mye? • Media i går – Nationen – hadde sak om kylling; vi har aldri hatt antibiotika i produksjonen av kylling selv om Nationen sier så, dette må påtales!!! <p>Det ble svart på spørsmålene, og Trine oppfordret å hjelpe til å gjøre ting enkelt for Nortura og eierne – i fellesskap. Det ble så gått i gruppearbeid der en arbeidet videre med oppsummeringen etter kretsutvalgene sine innsendte høringsuttaler til strategiplanen.</p> <p>Vedtak: Saken tatt til orientering, og høringsuttalene blir oversendt til sentralt for bearbeiding i den videre prosessen.</p>
7	<p>Tilførsel Medlem & Råvare Torgeir Erfjord innledet. Orienterte om det grønne skiftet, kommunikasjon og gikk videre med info om det som er regionalt og på dyreslagene. Orienterte så om Agder Angus og om hvordan dette er tenkt å fungere. Avsluttet innledningen med at en av våre største utfordringer er Coop, med DSH og Fatland som støttespillere/leverandører. Spørsmål og innspill: Børge Helliesen: Innmelding dette må informeres om. Feil med felles stand på f. eks.</p>

	<p>Seljord. Agder Angus - Burde vært informert til tillitsvalgte om saker som dette. Veldig feil at en person får lov til å lage støy i område. Prøve å finne måter å bøte på dette. Rådgiver på Agder – bør hun være med på så mange prosjekt? Og ikke få tid til å besøke produsentene.</p> <p>Bente Gro Slettebø: Må være åpen om samarbeid med Prima. Vi må være fremover lente, alle må ha det i seg å få med naboen til vårt selskap.</p> <p>Siv Meling: Differensiering med nisjer – en bør prøve å utnytte potensialet i dette. Det det egentlig handler om er kommunikasjon for bedre forståelse.</p> <p>Ola Sunde: Dyrker tomater og har et vekstmiljø lokalt, med forskjellige eiere av leveringspunkter. Kanskje det er forskjellen at i tomat er dette samvirke selskap, og at det føles å gå litt langt med å forholde seg til Prima. Fatland er ute som merkevareleverandør, er dette godt.</p> <p>Gunn Svihus: Ansatte i Prima Slakt A.S, bør ikke de ansettes i Nortura for å få til en bedre samhandling og forståelse?</p> <p>Jone Lende: Prima betaler mer til sine leverandører, bør dette fortsette?</p> <p>Kirsten Kverneland: Oppfordring til produksjon på ammeku – hva er målet her når vi kanskje får en overproduksjon, hva gjør Nortura her?</p> <p>Sigmund Rangen: Informativ og god info, og der er ting vi bare må leve med, det må være økonomien som må være driveren. Spesialiteter – flotte disse – men klarer vi å få økonomi i dette?</p> <p>Tor Arne Frivold: Hva med slakteri-struktur opp mot disse avtalene, kan alle delta fremover? Må ha samme rett til levering uansett geografi plassering.</p> <p>Bent Ove Byberg: Storfe på lager – hvorfor?</p> <p>Nils Moland: Marnardal Slakte-ring – fungerer dette?</p> <p>Torgeir svarte ut sakene. Oppfordret til å ta direkte kontakt når det er saker og spørsmål.</p> <p>Vedtak: saken tatt til orientering</p>
8	<p>Sentral valgkomite orienterer v/Bente Gro Slettebø</p> <p>Godt å være her, og lære forsamlingen å kjenne. Informerte om arbeidet i komiteen så langt, og om hvem som er på valg.</p> <p>Ba om innspill fra eierne til arbeidet, det er full oversikt i organisasjonsboka på de som er inne.</p> <p>Vedtak: Saken tatt til orientering</p>
9	<p>Info fra fagutvalg</p> <p>Anne Lise om egg – Hva er potensiale i markedet på økt forbruk; det er stort. Opp mot 900 millioner. Orienterte om omstilling til frittgående, selv om produsentene var vært sterkt imot dette, men må på grunn av krav fra mottakere. NG har gått med på å betale en del. Det er i vårt distrikt vi har den laveste andelen av frittgående, også etter ombyggingen. «Alle» vil ha egg fra frittgående. Orienterte vide om innovasjon og nye produkter. Har hatt stander med profilering av egg. Egg-dag hos Norges Gruppen på kantinen er for profilering.</p> <p>Noen produsenter kommer fra DSH til Nortura nå. Fokus på rød hønsemidd, og mer salg på grunn av giftskandale på kontinentet. Ingen behov for nye egg produsenter, legger inn økning på eksisterende.</p>

	<p>Jon Leif om grisen – om tilgang til Duroc-grisen for KLF, griseløftet kommer for å få til mer salg av svinekjøtt, mer besøk ut til bonden, først slaktegrisprodusentene for hjelp, og for å få mer ut av grisen generelt. Må få styrket apparatet ut mot produsent, og ha fokus på SPF-gris. Fokus på at 95% av den norske grisen ikke har fått antibiotika, mange tror at en bruker dette i produksjonen.</p> <p>Sigurd om kylling – overskudd også av kylling, vaksinerer starter i høst, og Gumboro-viruset er en utfordring. Trivsel er det fokus på.</p> <p>Audun om småfe – Sau, lam og geit er det. Situasjonen er kjent, stor produksjon. Men klarte å tømme lageret i sommer, dette skal Nortura ha skryt for. Må prøve å tenke nytt, finne nye måter å gjøre dette på for ikke å må samme situasjonen igjen. Verdikjedeplan – må her finne nye områder til markedet for å skape mer salg. Produkter, raser, eksklusivitet etc. Godt rådgivingsapparat er viktig i dårligere tider, Nortura får mye pes for prisen på sau, selv om det er Nortura som har fått opp salget, men likevel har ansvar for markedsreguleringen. Sau vil ingen i markedet ha, det er problemet.</p> <p>Torgeir orienterte på storfe – han er fagansvarlig på landet på storfe – da Martin måtte reise heim. Mye fokus på salg, BRSV/BCOV, DD, etc., få å tilbake prisen for Kjøttfe i markedet, og ressursgruppe storfe som lager aktiviteter for produsenter i området.</p> <p>Vedtak: Saken tatt til orientering.</p>
<p>10</p>	<p>Livdyr i regionen. Odd Finnesand la frem info om livdyr-området. Innspill og spørsmål: Børge Helliesen: Leverte livdyr - noe retur-muligheter til selger? Carl Peder Eiane: Ble sagt at det ikke er nøye med DD på foringsdyr, hva med oss som har melkeku også? Sigmund Rangen: DD er viktig å få bort, hva med krav om klauvskjæring? Kjører fra gard til gard, er skeptisk. Men må finne løsningen her. Kan det være en mulighet å kontrollere storfe for DD på slakteriet? Jan Arild Anda: Klauvskjærer har muligens tatt med seg DD til fjøset, her må en få til kontroll. Nils Moland: Røde dyr til grønn besetning – hvordan kan dette skje? Alle må jobbe for å bli grønne. Vi var det, men nå er alle røde ved kjøp av livdyr. Odd svarte Håvard Nevland: Det må ikke bli slik at vi ikke fritt kan selge mellom distriktene, og avskjære salg av forings-hodyr. Odd svarte ut innspilla.</p> <p>Vedtak: Saken tatt til orientering</p>
<p>11</p>	<p>Ny Giv i Kretsarbeidet. Ingvill orienterte og ba om å få tilbakemelding fra pilotene om dette er noe som bør fortsette.</p> <p>Positive til å fortsette med Ny Giv – dette er viktig, var beskjeden fra begge pilot-</p>

	områdene. Vedtak: Saken tatt til orientering.
12	Åpen post Alle saker er behandlet!
13	Evaluering Godt møte!
14	Avslutning, oppsummering Willy takket for et godt møte og ønska vel heim.

Hilde Gunn Ø. Aksnes (s)

Børge Helliesen (s)

Willy Finnbakk (s)